

2008. október 29. 16:30. Bálványos István kiállítás megnyitóján elhangzott beszéd

Kedves Megjelentek!

Van aki abban hisz, hogy egy magasabbrendű akarat eleve elrendeli sorsunkat, más abban: mi magunk irányítjuk életünket. Az biztos, akár elrendelték, akár maga alakította, nem szokványos utat járt be Bálványos István, a kiállított képek alkotója.

Bálványos István 1942-ben született Budapesten. A Bartók Béla Konzervatórium fuvola szakán végzett, majd elvégezte az újságíró iskolát. Dolgozott hólapátolóként, volt anyagmozgató segédmunkás, gumimatrac vulkanizáló, pincér, hangtechnikus és zenei szerkesztő.

1972-ben disszidált Belgiumba, s néhány év múlva zene- és művészettörténetből doktorált. Elismert fuvolaművészként, tanárként élte mindennapjait, mígnem 2002-ben – ahogy ő fogalmaz – Kaposzserdahelyre emigrált.

S kezdetét vette egy újabb életszakasz, amit napról-napra nagyobb szenvedéllyel él meg. Így vall erről: „Reménytelenül reménykedvén szeretnék az embereknek még valamit mondani, örömet szerezni.”

Alkotásait nézve azt látjuk: műveinek határozott mondanivalója van, mégis szabadságot hagy a befogadó számára az értelmezésben.

Milliónyi vonalból építkezik. Ha a vonal szót teljesen lecsupaszítva definiáljuk, azt mondjuk róla: a vonal csupán egy képzőművészeti fogalom. Ám a vonal nagyszerűsége és titka abban rejlik, hogy formákat lehet vele létrehozni, s ha a vonal mellé egy újabb, tőle eltérő vonalat húzunk, ez a másik vonal azonnal valamilyen viszonyba kerül az elsővel. S ha a vonalakat még más-más színekkel meg is bolondítjuk, már egyedi alkotássá válnak. Ezt látjuk Bálványos István képein is.

Az alkotó munkái harmóniát sugároznak, noha vibráló, fűgén szaladó vonalakkal állnak össze. Azt érezzük: Bálványos István az izgó-mozgó renitens vonalakat megszelídíti, hogy egy végső, harmonikus formába regulázza, ám eközben meghagyja egyéniségüket is.

A képek mondandója is ugyanez számomra. Egyfelől megjelenik az alkotó vibráló, kereső egyénisége – ami életútját ismerve nem lep meg bennünket –, másfelől az egyensúlyra törekvés. Nekem jól példázza ezt a fa, amelynek szertekúszó gyökerei a földben ágaznak el, ágai pedig fent ezerfelé nyújtózkodnak az égbe. Mégis olyan biztosan áll, hogy képtelenség lenne elmozdítani helyéről.

Visszatérő motívum a tűznyelvhez hasonló, ég felé törő forma, amely más értelmet nyer az ördögöt megidéző képen, mást a gyertya lángjában, és más amikor egy édes érzést villant fel.

Mindenütt jelen van a mozgás, amely ösztönösen a zenéhez kapcsolható, s nem hiányzik a gondolat sem. A gondolat, amely helyenként könnyed és játékos, másutt töprengő, szomorú. A bűnös, Isten kereső ember alakját ugyanúgy felfedezzük e művekben, mint a mindennapok apró szépségei által lenyűgözött halandót.

Bálványos István nem szereti, ha művészként említik. Azt mondja: a közönség döntse el, tetszik-e vagy sem, amit lát. Én úgy gondolom: alkotásaival tudunk azonosulni, legalábbis elgondolkodtatnak, vagy továbbgondoljuk azokat. Egyet nem tudunk: közömbösen szemlélni.

Végezetül egy Hamvas Béla idézettel szeretném a közönségnek ajánlani a kiállítást.

„Amit szerzel, amit elérsz, amit tudsz, amit átélsz, osszad meg. Az egész világ a tiéd. Szabad vagy a kövektől az éterig. Ismerd meg, hódítsd meg, senki se tiltja, de jaj neked, ha magadnak tartod. Amiből másnak nem adsz, legyen az arany, iszappá válik; legyen az gyönyör, halállá válik...”

Szerencsénkre Bálványos István nem tartotta meg magának, nekünk adta. Köszönjük.

Varga Andrea
újságíró, a Somogyi Hírlap munkatársa